

Verksamhetsberättelse för Socialnämnden 2019

Antagen av socialnämnden 2020-01-23 § 7

DRIFTSREDOVISNING				
(tkr)	Bokslut 2019	Budget 2019	Bokslut 2018	Bokslut 2017
Intäkter	88 440	79 614	105 877	143 701
Kostnader	-383 076	-382 315	-399 554	-439 381
Driftnetto	- 294 636	- 302 701	-293 677	-295 680
Budgetavvikelse	8 065		6 302	-17 434

Årets händelser

De demografiska utmaningar socialtjänsten ställs inför blir alltmer tydliga i landets kommuner. Utvecklingsresan, som socialnämnden i Höör påbörjade 2018 för att tydliggöra socialtjänstens uppdrag i kommunmedborgarnas liv har fortsatt under 2019. Arbetet utgår från analys av omvärld och intressenter, men framförallt socialtjänstlagens portalparagraf.

Socialnämndens verksamhet har många intressenter, men de viktigaste är personer i behov av nämndens insatser och kommunens skattebetalare. Social sektors uppdrag är att tillse att skattebetalarnas pengar används på ett sådant sätt att de kommer personer med störst behov till del samt att arbetet ska stärka den enskildes egen förmåga. Genom en gemensam värdegrund ska alla, medarbetare såväl som medborgare bemötas utifrån sina styrkor. Våra insatser ska bidra till att frigöra medborgarnas egna resurser samt öka känslan av sammanhang och därmed välmående. Detta överensstämmer med socialtjänstlagens portalparagraf:

”Samhällets socialtjänst skall på demokratins och solidaritetens grund främja människornas

- ekonomiska och sociala trygghet,
- jämlikhet i levnadsvillkor,
- aktiva deltagande i samhällslivet.

Socialtjänsten skall under hänsynstagande till människans ansvar för sin och andras sociala situation inriktas på att frigöra och utveckla enskildas och grupperns egna resurser.

Verksamheten skall bygga på respekt för människornas självbestämmanderätt och integritet.”

Utgångspunkten för rätten till bistånd eller stöd från socialnämnden är en bedömning av behov utifrån aktuell lagstiftning, vare sig det är socialtjänstlagen, LSS eller Hälso- och sjukvårdslagen. Under 2019 har kvalitetssäkringen av dessa bedömningar intensifierats och visar att social sektors bedömningar ligger i linje med lagstiftningens intentioner. Både antalet avslagsbeslut och klagomål har minskat, samtidigt som hemtjänstens kostnader fortsatt minska, vilket tyder på att förståelsen för lagar och riktlinjer ökat bland medborgare som ansöker om stöd.

Genomlysning av social sektors verksamheter görs kontinuerligt för att effektivisera och förbättra kvaliteten. Utifrån resultatet görs organisatoriska förändringar för att optimera verksamheterna. Under året har underlag för omorganisation av individ- och familjeomsorgen, hemtjänsten, de administrativa funktionerna samt arbetet med digitalisering, automatisering och övrig välfärdsteknik tagits fram och beslut fattats. Dessa förändringar har trätt i kraft under hösten. Ett resultat är att en ny enhet för bemanning, Administration och Utveckling bildats. Stor vikt läggs vid att undvika stuprör för att använda sektors resurser så effektivt som möjligt. I processkartläggningar upptäcks brister som sedan åtgärdas. Genom ett utökat samarbete mellan sektorns olika enheter underlättas också personalens helhetssyn på medborgaren och hens behov.

Under året har en digitaliseringsstrategi beslutats och flera projekt inom digitalisering och automatisering planerats och påbörjats. Digitala läkemedelsskåp installeras hos medborgare med hemsjukvård. Ett annat exempel är införande av RPA, det vill säga en digital medarbetare eller robot, som i första skedet testas i ekonomiskt bistånd.

Implementeringen och utvecklingen av Hälso- och sjukvårdsavtalet mellan Region Skåne och Skånes kommuner fortsätter. Från januari 2019 gäller lagen om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård även patienter som vårdas i slutna psykiatrisk vård.

Det strategiska arbetet med att planera för hur social sektor ska möta kommunmedborgarnas behov i framtiden fortsätter. En viktig fråga är differentierade boendeanternativ för äldre. För att täcka behovet av särskilt boende pågår planering av projekt Maglehill tillsammans med barn- och utbildningssektorn och HFAB. I april 2019 tillkom en ny boendeform i socialtjänstlagen. Biståndsbedömda trygghetsboenden är avsedda för äldre personer som har behov av trygghet, samvaro och visst stöd, men inte heldygnsvård. Planering att inrätta ett sådant boende i Höör pågår.

De svårigheter gällande kompetensförsörjning som finns inom delar av offentlig verksamhet nationellt märks också i Höör. Framförallt är det svårt att rekrytera legitimerad personal och socionomer. Under året har bemanningsföretag använts i högre utsträckning än tidigare.

Vid halvårsskiftet överfördes ansvaret för tillstånd och tillsyn enligt Alkohollagen till en annan sektor.

Mål och måluppfyllelse



God livsmiljö och bra boende för alla

Nämndens mål	Uppföljning	Aktiviteter för att nå målet	Måluppfyllelse	Kommentar
Medborgarna tar ett eget ansvar och deltar i samhällsutvecklingen	Antalet beslutade hemtjänsttimmar per medborgare med hemtjänst är lägre än för 2018	Vi arbetar på ett sådant sätt att vi bidrar till att frigöra medborgarens egna resurser.	Målet är uppfyllt.	Antalet beslutade timmar per medborgare har sjunkit från 40 per månad 2018 till 36 per månad 2019. Biståndsbedömningen utgår från varje medborgares förmågor.
	Antalet medborgare som får stöd i öppenvård inom IFO ökar i förhållande till institutionsvård jämfört med 2018.		Målet är inte uppfyllt.	Målet är uppfyllt inom vuxenverksamheten men inte för barn- och ungdomsverksamheten. Trots intensivt arbete i öppenvård har fler placeringar av barn och unga gjorts utifrån en skyddsaspekt.
Kommunens medborgare är inkluderade i samhället	Antalet medborgare som genomför familjerådslag har ökat jämfört med år 2018	Vi använder evidensbaserade metoder.	Målet är uppfyllt.	Under 2019 har 32 familjerådslag genomförts, de flesta inom individ- och familjeomsorgen. Under hela 2018 hölls nio familjerådslag.
	Under året har ett teknikbibliotek upprättats.	Erbjuda tillgång till sociala medier inom äldreomsorgen	Målet är uppfyllt.	Ett teknikbibliotek bestående av äldre mobiltelefoner och surfplattor har upprättats under året.

				Under 2020 kommer teknikombud att inrättas i verksamheterna som bl.a. har till uppgift att arbeta med digitalisering.
Det finns lämpliga och tillgängliga bostäder för alla kommunmedborgare	Mäta deltagande i medborgardialog och kommunens översiktliga planeringsarbete	Delta i planeringen av bostadsförsörjningsprogrammet och nya bostadsprojekt	Målet är uppfyllt.	Sektorn medverkar i lokalförsörjningsprogrammet och i relevanta planeringsgrupper för att säkerställa att tillgängliga bostäder för alla medborgare planeras.



Tillgängliga och professionella

Nämndens mål	Uppföljning	Aktiviteter för att nå målet	Måluppfyllelse	Kommentar
Hemsidan är uppdaterad och inkluderande	100 % av informationen på hemsidan ska inte vara äldre än 6 månader. Mäts via revideringsdatum.	Hemsidan ska revideras utifrån normkritiskt perspektiv för att överensstämma med de sju diskrimineringsgrunderna	Målet är uppfyllt.	Samtliga delar av hemsidan är uppdaterade och kontrollerade.
Det är tydligt för medborgarna vad som är eget ansvar och vilket stöd social sektor kan erbjuda	Kunskapen om eget ansvar och vilket stöd som kan erbjudas ska öka och mäts i värdegrunds- och brukarenkäter	Utveckla värdegrundsarbetet i relation till ekonomistyrningen Information ska finnas i olika former	Målet är inte uppfyllt.	Tendens finns att medborgarna tar större ansvar och ansöker utifrån riktlinjerna om eget ansvar. Exempelvis har antalet avslagsbeslut minskat från 19 per månad 2018 till 7 år 2019. Resultaten för äldreomsorg och OF kommer från Socialstyrelsens brukarundersökning. Kunskapen om eget ansvar och vilket stöd som kan erbjudas har minskat något,

				från höga nivåer, i båda grupperna.
Sektorn är ISO-certifierad	Vi ska vara godkända på den årliga revisionen	Utse processansvariga för varje process i ledningssystemet för kvalitet	Målet är uppfyllt.	En omcertifieringsrevision gjordes i juni månad med godkänt resultat. Sektorns kvalitetsledningssystem är fortsatt certifierat enligt ISO 9001:2015.



Innovativa och ansvarsfulla

Nämndens mål	Uppföljning	Aktiviteter för att nå målet	Måluppfyllelse	Kommentar
Arbetsplatsen präglas av en känsla av sammanhang där medarbetarna tar eget ansvar	En enkät ska visa på en ökad känsla av sammanhang i arbetet jämfört med år 2018.	<p>Arbeta för att medarbetarna ska känna att hens roll i värdegrundsarbetet relaterat till ekonomistyrningen är viktig</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ärendediskussioner på yrkesträffar och arbetsplatsträffar • Tvärgruppsdiskussioner och fördjupningsgrupper • Arbetsplatsträffar där medarbetarna ansvarar för innehållet • Metodträffar • Dialogträffar mellan medarbetare och chef för att utforma en god arbetsplats utifrån KASAM <p>Värdegrundsdiskussioner på arbetsplatsträffar</p>	Målet är uppfyllt.	<p>Enkäten görs våren och hösten. Vårens resultat visar på en hög känsla av sammanhang.</p> <p>Höstens enkät visar på en marginell förbättring jämfört med vårens enkät.</p> <p>Planerade aktiviteter har genomförts och kommer att genomföras löpande.</p>

<p>Det är tydligt för medarbetarna vad som ingår i medarbetarskapet.</p>	<p>Samtliga medarbetarskapsdeklarationer har följts upp i medarbetarsamtalen</p>	<p>Medarbetarskapsdeklarationen ska ingå i nyanställningsprocessen</p>	<p>Målet är uppfyllt.</p>	<p>Målet är uppfyllt i och med att en kommunövergripande medarbetarskapsdeklaration har tagits fram och social sektor kommer att utgå från denna.</p> <p>Social sektor arbetar kontinuerligt med målet utifrån värdegrund och medarbetarsamtal.</p>
<p>Social sektor har en nytänkande och kostnadseffektiv verksamhet</p>	<p>Alla verksamheter har bidragit med nytänkande och kostnadseffektiva aktiviteter.</p>	<p>Innovationsarbetet ska fortsätta och kopplas samman med värdegrundsarbetet relaterat till ekonomistyrningen.</p>	<p>Målet är uppfyllt.</p>	<p>Detta är ett kontinuerligt arbete. Ett innovationsrace genomfördes den 14 maj.</p> <p>Utvärdering av inkomna idéer görs kontinuerligt.</p> <p>Planering av digitalisering och robotisering, med syfte att öka kvaliteten och på sikt minska kostnaderna pågår och aktiviteter genomförs kontinuerligt.</p> <p>I syfte att effektivisera ett sammanhållet arbete med dessa frågor har en ny enhet skapats utifrån befintliga personalresurser.</p>



Långsiktig hållbar ekonomi

Nämndens mål	Uppföljning	Aktiviteter för att nå målet	Måluppfyllelse	Kommentar
Avvikelse mot budget är > eller = 0	Avvikelse mot budget	Engagera alla medarbetare i budgetarbetet. Månatlig uppföljning av styrkort och ekonomisk uppföljning.	Målet är uppfyllt.	Verksamheten bedrivs inom budgetramen. För att säkerställa kvaliteten i arbetet sker ett aktivt arbete med att koppla värdegrund till budgetramarna. En översyn för hur sektorn arbetar med budgeten ska göras i syfte att förenkla arbetet.
Kostnaden för hemtjänsten är lägre än 2018	Kostnad för hemtjänsten	Fortsätta innovationsarbetet för att effektivisera verksamheten.	Målet är uppfyllt.	Kostnaden för hemtjänsten är lägre 2019 än 2018.
Användandet av fossilt bränsle för transporter ska minska jämfört med år 2018.	Mängden fossilt bränsle ska minska jämfört med år 2018.	När bilar behöver bytas ut ska fossilfritt bränsle prioriteras. I alla situationer överväga transportalternativ.	Målet är uppfyllt.	Bilar har bytts ut till cyklar. Vid nyanskaffning av bilar är dessa gasdrivna.

Ekonomi

Verksamhet	Budget 2019	Utfall 2019	Avvikelse 2019	Prognos okt
Socialnämnd	-0,8	-0,8	0,0	0,0
Alkoholtillstånd	-0,1	-0,1	0,0	0,0
Äldreomsorg	-172,0	-162,7	9,3	2,9
Insatser enligt LSS/SFB	-55,0	-60,6	-5,6	-4,9
Insatser till personer med funktionsnedsättning	-22,3	-20,0	2,3	1,1
Vård för vuxna med missbruksproblem	-6,8	-4,9	1,9	0,8
Barn och ungdomsvård	-19,1	-23,4	-4,3	-2,3
Övriga insatser till vuxna	-1,6	-1,7	-0,1	0,0
Ekonomiskt bistånd	-14,6	-13,8	0,8	0,8
Familjerätt och familjerådgivning	-2,2	-2,8	-0,6	0,0
Flyktingmottagande	-8,2	-3,8	4,4	4,8
Summa (Mnkr)	-302,7	-294,6	8,1	3,2

Socialnämnden redovisar ett överskott jämfört med budget på 8,1 mnkr vid årets slut, jämfört med 6,3 mnkr 2018.

Verksamhet socialnämnd håller tilldelad budgetram.

Verksamhet alkoholtillstånd tillhörde socialnämnden till och med juli 2019 och flyttades då till nämnden för miljö och bygg. Under de månader verksamheten tillhörde socialnämnden har budgeten hållits.

Verksamhet äldreomsorg visar ett överskott på 9,3 mnkr jämfört med ett underskott på 7,4 mnkr under 2018. Överskottet har olika förklaringar. I budget 2019 förstärktes äldreomsorgen med 6,3 mkr. Det arbete som påbörjades 2017, då beslut om nya riktlinjer för hemtjänsten fattades och handlägningsprocessen förtydligades har lett till minskade kostnader inom hemtjänsten under 2019. Förändrade avgiftsrutiner har lett till ökade intäkter. Personalkostnaderna inom särskilt boende, korttid och hemtagning från sjukhus har minskat till följd av effektiviseringar genom att processkartläggningar gjorts. En viktig förklaring är också att köp av externa särskilt boendeplatser har varit färre än budgeterat. Äldreomsorgen har också fått extern finansiering genom stimulansmedel under året. Flera verksamheter har haft vakanta tjänster under året.

Verksamhet insatser enligt LSS/SFB visar ett underskott 5,6 mnkr. Förklaringen är nya ärenden, som ej budgeterats, och lägre ersättning från Försäkringskassan. Under sommaren har också en verksamhet inom LSS haft en vattenläcka och därför tvingats bedriva verksamhet på två ställen, vilket lett till högre personalkostnader.

Verksamhet insatser till personer med funktionsnedsättning redovisar ett överskott på 2,3 mnkr. I denna verksamhet finns kostnader för socialpsykiatri, men också hemtjänst och särskilt boende för personer under 65 år. Förändrade riktlinjer, förtydligad handlägningsprocess och effektivisering genom processkartläggningar ger effekt även här.

Verksamhet vård för vuxna med missbruksproblem visar ett överskott på 1,9 mnkr. Satsningar på utökad öppenvård i egen regi har kunnat hålla nere placeringskostnaderna.

Verksamhet barn och ungdomsvård redovisar ett underskott på 4,3 mnkr. Trots intensivt arbete i öppenvård har fler placeringar av barn och unga gjorts utifrån en skyddsaspekt. Till följd av ständigt förändrade rutiner för återsökning hos Migrationsverket har tidigare prognosticerade intäkter inte räknats med, vilket lett till ökade kostnader för placeringar av ensamkommande barn och unga.

Verksamhet övriga insatser till vuxna redovisar ett underskott på 95 tkr vid årets slut. Underskott beror på högre kostnader för placeringar jämfört med budget.

Verksamhet ekonomiskt bistånd redovisar ett överskott på 838 tkr. Förklaringen är att behovet av ekonomiskt bistånd varit lägre än budgeterat.

Verksamhet familjerätt och familjerådgivning redovisar ett underskott på 607 tkr. Högre kostnader för familjerådgivning är förklaringen till underskottet.

Verksamhet flyktmottagande redovisar ett överskott på 4,4 mnkr. Detta beror på osäkerheten kring ersättningar från Migrationsverket, vilket lett till att ersättningar inte budgeterats. Det ekonomiska biståndet för nyanlända har varit lägre än budgeterat.

Framtid

Enligt Sveriges kommuner och landsting står landets kommuner inför stora utmaningar som bland annat beror på att antalet barn och äldre ökar i befolkningen, och med det behovet av olika välfärdstjänster. Samtidigt visar prognoserna att skatteunderlaget inte kommer att öka i motsvarande takt. Färre personer ska helt enkelt försörja fler. Genom nedskärningar på statlig och regional nivå ökar kommunernas ansvar och kostnader.

Ett område som SKR pekar på är individ- och familjeomsorgen, som i många kommuner uppvisar stora underskott. Höör befinner sig inte i den situationen ännu, men står inför utmaningar framöver. Fler människor riskerar att hamna i utanförskap till följd av bostadsbristen. Orosanmälningar gällande barn ökar i de flesta kommuner. Behovet av skyddsplaceringar ökar.

För att möta det ökande antalet äldres behov av stöd krävs stora investeringar i olika boendeformer under de kommande åren. Allt fler kommer att kräva avancerad sjukvård i hemmet.

Redan idag är det svårt att rekrytera och behålla personal, något som kommer att öka. Pensionsavgångarna är stora de kommande åren. Att vara en attraktiv arbetsgivare kommer att bli avgörande för personalförsörjningen framledes.

Digitalisering och automatisering kommer att bli allt viktigare för att klara välfärdsuppdraget, inte minst eftersom antalet personer i arbetsför ålder inte kommer att täcka behovet av personal. För detta krävs dock en lyckosam digital organisation och en långsiktig ekonomisk strategi.

Fokus på statlig kontroll och uppföljning kräver stora investeringar i teknik likväl som mantimmar. Ett ljus i mörkret är de resultat den statligt tillsatta Tillitsdelegationen lagt fram, som går i motsatt riktning och förespråkar minskad detaljreglering.

För att klara välfärdsuppdraget krävs sammanfattningsvis att socialtjänstens uppdrag tydliggörs på samma sätt som den enskilde kommunmedborgarens skyldigheter och rättigheter. Fördelningen av det ekonomiska ansvaret mellan stat, region och kommun behöver ses över. Innovativa lösningar krävs för att utveckla välfärdsteknik och för att klara kompetensförsörjning. Samverkan är ett ledord för att klara samtliga utmaningar, både nationellt, regionalt och lokalt.

Översyn av både socialtjänstlagen och LSS pågår och resultatet av dessa kommer att ha stor inverkan på det kommunala uppdraget. Vilket ansvar kommer att vila på kommunen respektive staten? Detsamma gäller ansvarsfördelningen mellan region och kommun. Att fler patienter får vård i det egna hemmet är eftersträvanvärt av ekonomiska skäl, men framförallt för den enskildes livskvalitet. I ett läge med minskade resurser både inom regionen och kommunerna blir frågan om resursfördelning dock viktig.

Behovet av större långsiktiga, generella statsbidrag istället för kortsiktiga, riktade bidrag har påtalats av SKR vid upprepade tillfällen. Detta är en förutsättning för att kunna planera socialtjänstens arbete med kvalitet i ett längre tidsperspektiv. Tillitsdelegationens arbete behöver få genomslag i all styrning, tillsyn och kontroll. Svårigheten för den kommunala socialtjänsten är att kunna balansera mellan uppdraget i sin smalaste form, det vill säga biståndsbedömda insatserna och beslutade hälso- och sjukvårdsinsatser, och det förebyggande arbete som är bidrar till kommunmedborgarnas självständighet och därmed minskar behovet av insatser

Ewa Näslund
Socialchef